

Temat ten, o charakterze eucharystycznym, pojawił w malarstwie europejskim za sprawą miedziorytów braci Wierix, którzy działali w Antwerpii w drugiej połowie XVI w.³³ Motyw ten był także szeroko rozpowszechniony niemal w całej Ameryce Łacińskiej, o czym świadczy jego obecność od Nowej Hiszpanii aż po Argentynę.

Malarze *retablos santos*, przestrzegając kanonów wyznaczonych przez Kościół, powielali kopie europejskich prac. Tworzone z zapotrzebowania posiadania świętych przeznaczonych do osobistego, domowego kultu trzymały się sztywnych instytucjonalnych reguł malarskich. Nie powstawały więc w wyobraźni artysty, ale były to kopie znanych europejskich prac. Zawieszane w miejscach do tego przeznaczonych, stawiane na domowych ołtarzykach, *retablos santos* zaspokajały pragnienie posiadania patrona zapewniającego dobrobyt, szczęście i dostatek, opiekuna chroniącego przed chorobami i nieszczęściem. Przeznaczone do domowego kultu zamykały się w przestrzeni domowej wierzącego, cicho i skrycie nawiązującego kontakt „z tym, co powyżej”, inaczej niż *ex-votos*.

EX-VOTOS. OPOWIEŚCI O MILAGROS

David Freedberg pisze:

Praktyka składania wotów jest starożytna i bardzo rozpowszechniona, począwszy od *tammata* i *arthemata* antycznej Grecji po hiszpańskie *milagros*, portugalskie *alminhas* i polskie wota (...). Łączy się z wykorzystaniem ogromnie zróżnicowanych przedstawień, począwszy od form najprostszyc i najbardziej rudymenarnych po wizerunki na najwyższym poziomie artystycznym³⁴.

Zwyczaj składania przedstawień uleczonych części ciała albo ukazywania zdarzeń, od których bohater został ocalony do dziś jest obecny w wielu krajach świata. Meksykańskie obrazki wotywny wśród ludzi, którzy je wykonywali lub zamawiali, znane także jako *retablos* czy *milagros*, opowiadają historie niezwykle, cudowne, a i niebezpieczne zarazem. Chociaż podstawą wykonania obu, w sensie materii, zarówno dla *retablos santos*, jak i *retablos ex-votos* jest niewielkich rozmiarów blaszana płytka, to zamierzony cel i sens ich tworzenia był zupełnie inny. O ile *retablo* powstawało z przeznaczeniem do domowego, prywatnego kultu i było efektem instytucjonalnej potrzeby ewangelizacji, *ex-voto* było (i nadal jest) przykładem spontanicznej potrzeby ofiarodawcy, desy-

³³ DELUGA 2000: 123.

³⁴ FREEDBERG 2005:138–139.